

Lutherläsaren 88

INNEHÅLL

LEDAREN. Äktenskapet i Bibeln och Kyrkomötet 2018

Av Kristian Norrback..... 3

SJUTTONDE SÖNDAGEN EFTER PINGST.

Jesus ger liv. Joh. 5:19-21.

Av Joel Snickars..... 11

LUTHER OM JOH. 5:19-21.

Texten utvald och översatt av Kristian Norrback..... 17

LUTHER OM PS. 23. Del 4b.

Texten utvald och översatt av Tord Carlström..... 22

SAMTIDEN UNDER LUPPEN. Analys av kyrkliga och samhällliga företeelser i vår samtid. Kommentarer av.....

Boris Sandberg,

Maata näkyvissä – Land i sikte..... 26

Otto Granlund,

Traditionens rätta plats..... 31

LUTHER OM 1 Mos. 48:21.

Texten utvald av Markus Engström,

ur andaktsboken, **Spis och föda** (1978, 2002), s. 808-809..... 33

REDAKTIONSROUTAN..... Bakpärmen

PÄRMBILDEN: **Jesus Kristus, Herren över liv och död.** *En fotografisk rekonstruktion av ansiktet på den världsberömda Turinsvepningen, en linneduk om 4,5 x 1,2 m, som många kristna anser vara den Uppståndnes licksvepning.*

LUTHERLÄSAREN

NR 88 - SEPTEMBER 2018

Äktenskapet i Bibeln och Kyrkomötet 2018

Av Kristian Norrback

Det finländska kyrkomötet förkastade i maj 2018 ett initiativ om "utvidgning av kyrkans äktenskapsbegrepp", det vill säga att kyrkan skulle viga par av samma kön. Riksdagen hade redan i slutet av 2014 godkänt "ändring av Äktenskapslagen", som trädde i kraft 2017, och en grupp i kyrkan har redan under flera år sett det som nödvändigt att kyrkan skulle göra egna förändringar som motsvarar den nya borgerliga äktenskapslagen.

---

¹ Kyrkomötet, *ombudsinitiativ 1/2017*, finns på domus.evl.fi > Kirkolliskokouksen asiakirjat > Edustaja-aloitteet. Bland de 22 initiativtagarna finns de svenska ombuden **Rolf Steffansson**, **Åsa A. Westerlund** och **Bo-Göran Åstrand**.

När det gäller frågor som berör sexuell identitet får man minnas att de ofta berör människor som kämpar med sin identitet. Det bör inte hindra att kyrkans äktenskapssyn diskuteras på ett sakligt sätt. Men man behöver tänka på att många gånger utsatta medmänniskor berörs, i och utanför kyrkan.

Kyrkomötet gav sitt *Allmänna utskott* och *Konstitutionsutskott (Ku)* i uppgift att göra en bedömning av initiativet, och Ku kom alltså i maj 2018 till slutbedömningen att initiativet bör förkastas, och det blev också Kyrkomötets beslut.

Kus beredning är omfattande, 52 sidor, och inte precis överskådlig². Efter en översikt över frågans tidigare skeden i kyrkan sedan 1984 till idag³ övergår *Ku* till att väga argumenten för en ”utvidgning av äktenskapsbegreppet” och mot.

Argumenten behandlas inom tre områden:

- 1) Faktorer utanför kyrkan (förändringar i samhället; vetenskapens nya rön; relationer till andra kyrkor);
- 2) Bibeln och den lutherska bekännelsen;

---

² Kyrkomötet, *Konstitutionsutskottets betänkande 1/2018*, finns på domus.evl.fi > Kirkolliskokouksen asiakirjat > Perustevaliokunnan mietintö.

³ Bland annat följande dokument: *Biskoparnas brev 84, 1984, Homoseksuaalisuus Raamatussa ja kirkon opetuksessa*, Kyrkans forskningscentral 2007, *Homoseksuaalisuus kristillisessä ihmiskuvassa ja lainsäädännössä*, Kyrkans forskningscentral 2009, *Kyrkan och registrerade partnerskap*, Biskopsmötet 2009 (närmare 700 sidor utredningar ...).

3) Samvetsfrihet för tjänsteinnehavare som skulle komma att ha avvikande uppfattning efter ett eventuellt beslut.

Vi koncentrerar oss här på det andra området, argument utifrån Bibeln och den lutherska Bekännelsen.

Det är fyra eller fem ställen i Gamla testamentet⁴ som återkommer i diskussionerna om äktenskapet, och lika många ställen i evangelierna och Nya testamentets brev⁵. *Ku* konstaterar att samma texter "tolkas" olika av de medlemmar som stöder initiativet och de som förkastar det, och att "tolkningarna avviker kraftigt från varandra".

1 Mos. 1:26–28 talar om att Gud skapade människor till sin avbild, och att han "**skapade dem till man och kvinna**". Vidare välsignade Gud människorna och sade "**Var frukt-samma och föröka er**". Den "kraftigt avvikande tolkningen" visar sig här i att initiativgörarna inte vill se orden "man och kvinna" eller "fruktsamheten" i texten. Kön är inte viktigt förklarar man, utan i stället "*relationen*" till Skapare och andra människor. Det är uppenbarligen fråga om en "subtraktion" i den bibelläsningen: vill man inte se orden "man och kvinna" i vers 27, så säger man att de orden är oviktiga och så talar man om något *abstrakt* i stället, här "relation" (som ju är "könsneutralt").

Det här är ett genomgående drag i de olika sätten att läsa texterna: om textens ord uppenbart talar mot den

---

⁴ Människans skapelse som man och kvinna, 1 Mos. 1:26–28; "äktenskapets instiftelse", 1 Mos 2:24; hotet i Sodom, 1 Mos. 19:5; och förbudet mot homosexuellt samlag i 3 Mos. 18:22 (upprepat i 20:13).

⁵ Jesu hänvisning till människans skapelse, Matt 19:3–12 (parallelltext Mark 10:2–12); Paulus nämnande av olika former av homosexuellt beteende, Rom 1:26–27, 1 Kor 6:9–10 och 1 Tim 1:9–10.

eftersträvade förändringen, så övergår man till att tala abstrakt, "partner" i stället för man eller hustru, "relation" i stället för äktenskap, "övergivande" i stället för skilsmässa osv. Man påstår också på den sidan att "Bibeln innehåller inte någon sådan entydig undervisning som direkt skulle gå att tillämpa". Man hävdar också att den homosexuella läggningen hör till "mångfalden" i Guds skapelse.

Majoriteten i *Ku* ansåg däremot att Bibeln talar "tillräckligt tydligt" i de frågor som behandlas, och att 1 Mos. 1:26–28 fortfarande utgör grunden för kyrkans syn på äktenskapet som ett förbund mellan uttryckligen man och kvinna.

Två eller tre ställen i GT nämner homosexualitet: männens i Sodom, "**både unga och gamla**", angrepp på Lots manliga gäster (änglar), "**Skicka ut dem (männen) till oss så att vi får ligga med dem**", 1 Mos. 19:5, och förbudet i Israels helighetslag, "**Du ska inte ligga med en man som en man ligger med en kvinna**", 3 Mos. 18:22 (upprepas i 20:13).

Här säger initiativtagarna att "den homosexualitet som fördöms ... är ojämlikt och kärlekslöst förtryck". Underförstått är att inget finns att invända mot homosexuellt beteende som är "jämnt" och kärleksfullt. Sodombornas synd skulle endast vara att de bemötte gästerna på ett förtryckande sätt. I samma sammanhang påstås häpnadsväckande att "Bibeln har en brokig undervisning om äktenskapet", och att det inte finns "en enda korrekt äktenskapsmodell" som är normativ för kyrkan (*Ku* s. 27)! Förbudet i 3 Mos kvitteras förenklande med Romarbrevets ord om Kristus som lagens "slut" (Rom. 10:4 och Gal. 5:4).

Ku's majoritet visar däremot på gängse bibelteologi som gör skillnad på mat- och renhetsreglerna i Mose lag och den moraliska lagen. Till exempel fjärde, femte och sjätte budet

bekräftas i NT som gällande för alla kristna. I evangelierna tar Jesus upp de två orden från 1 Mos. 1–2, **”Har ni inte läst att Skaparen från början gjorde dem till man och kvinna”,** och **”de två ska bli ett kött. Så är de inte längre två utan ett kött. Vad Gud har fogat samman får alltså människan inte skilja åt”** (Matt. 19:4–6, parallelltext Mark. 10:6–9). Obergripligt nog vill initiativtagarna också här blunda för orden ”man och kvinna”, väljer ut slutorden ”vad Gud har fogat samman”, och antyder att detta inkluderar homosexuell förening!

Förutom subtraktionsmetoden används också abstraktionsmetoden på evangelierna: Jesus *”lyfte fram marginaliserade grupper”*, talade mot en *”för slavisk tillämpning av Toran”* (lagom är bäst ...), *”utmanade ett normativt samhälle”* och *”spräckte dess gränser”*. Så kommer slutsatsen: *”Vigsel av samkönade par blir en logisk följd av detta”* (Ku s. 26)!

Kus majoritet finner däremot att det inte finns någonting i Jesu undervisning som tyder på att han i fråga om homosexualiteten skulle ha gått emot budet i lagen eller den allmänna negativa judiska uppfattningen.

De *”kraftigt avvikande tolkningarna”* visar sig också vid de tre texter där Paulus uttryckligen nämner homosexuellt beteende: **”Därför utlämnade Gud dem åt förnedrande lidelser. Deras kvinnor bytte ut det naturliga umgänget mot det som är onaturligt. På samma sätt lämnade männen det naturliga umgänget med kvinnan och upptändes av begär till varandra. Män gjorde skamliga saker med män och fick själva ta det rättvisa straffet för sin förvillelse”** (Rom. 1:26–27), samt i två lastkataloger, ... **”sexuellt omoraliska eller avgudadyrkare, varken äktenskapsbrytare eller de som utövar homosexualitet eller som låter sig utnyttjas för sådant”** (1 Kor. 6:9–10), och (1 Tim. 1:9–10).

Initiativtagarna: *"Paulus ord om homoerotiska akter har att göra med maktmissbruk, avgudadyrkan och lösaktighet."* Tanken är att Paulus inte tänker på homosexuellt beteende som sådant, och förbjuder det, utan att han måste syfta endast på fall där en part har makt över den andra och missbrukar den, vilket ju alltid är fel. Underförstått är att allt *"frivilligt beteende mellan jämlika personer"* (det liberala begreppet) är undandraget varje kritik. Svagheten i argumentet är att det inte syns i texterna att Paulus syftar på bestämda "avarter". Tvärtom är Paulus språk helt allmänt.

Ett annat argument från initiativets håll är påståendet att Paulus *"anser att människan kan välja sin sexuella läggning"*. Tanken är att Paulus har fel uppfattning, därför att *"vetenskapen idag"* skulle visa att homosexuell läggning är medfödd, och att Paulus kritik kan ignoreras eftersom han från början inte förstår sig på homosexualiteten. Påståendet verkar bygga på en slarvig läsning av sammanhanget i Rom. 1:18–32: orden **"kvinnorna bytte ut det naturliga umgänget ... männen lämnade det naturliga umgänget ..."** (vers 26–27) läses som att kvinnor och män mitt i allt byter sin sexualitet. Men sammanhanget säger, att det som människor (möjligen) väljer själva är att **undertrycka sanningen** (om Gud Skaparen, vers 18–20), och att vägra att **prisa och tacka Gud** (vers 21). Detta leder enligt Paulus till att Gud **utelämnar** sådana människor till **begär** och **lidelser**, dit det homosexuella beteendet (bland annat) hör (vers 24, 26).

Alltså: Paulus påstår inte att människor "väljer sin läggning". Paulus har inte den felaktiga uppfattning som påstås.

Kus majoritet konstaterar mot ovanstående att Bibeln inte gör någon skillnad mellan jämlik och underkuvande homoerotik, och påminner om att *"man bland judarna kände till hela*

det brokiga sexuella fält som förekom bland grekerna, både förtryckande och kärleksfulla förhållande.” Det är alltså ansträngt att påstå att Paulus och de första kristna bara visste om en smal, ”dålig” sektor av homosexuellt beteende, som vi skulle kunna lämna obeaktad ”idag”. Man påminner också om risken med att stöda sig på ”vetenskapens nyaste rön”. Till själva vetenskapen hör att de nya rönen kan och bör ersättas av ännu nyare rön. Och det finns ingen vetenskap som avgör vad som är rätt och fel.

Majoriteten inom *Ku* sammanfattar argumenteringen utgående från texter i Gamla och Nya testamentet: *”Utskottet anser att Bibelns undervisning om äktenskapet som ett förbund mellan man och kvinna och om sexuella relationer mellan personer av samma kön inte är förenlig med en utvidgning av äktenskapsbegreppet. Ett godkännande av motiveringarna i initiativet skulle innebära att vi avviker från den bibelprincip som vår kyrkas bekännelseparagraf bygger på”* (Ku s. 29).

Det kan inte sägas för ofta, att när frågor om sexualiteten och äktenskapet behandlas, är det frågor som berör många på ett djupt sätt, och att man därför behöver minnas att det finns utsatta och anfäktade människor kämpar med de här frågorna i sina liv.

Utskottets slutomdöme, efter att ett antal andra argument för och emot ”utvidgning” bedömts, blev som sagt att inte förorda initiativet, och Kyrkomötets beslut följde betänkandet. Det gick alltså bra i maj 2018. Men det kommer nya kyrkomöten. Det är församlingsval i folkkyrkan i november. En del av ombuden till kyrkomötet utses i de församlingsråd som väljs. Det är nog inte en tacksam uppgift att fylla sin plats där, i både uppförsbacke och motvind.

Men i maj 2018 syntes alltså ”av himlens sol en strimma, över mödans dag”.

Det fanns många fler argument i det över 50-sidiga betänkandet, bland annat utifrån den lutherska äktenskapsteologin. Vi har säkert orsak att återkomma till de frågorna i Lutherläsaren.

* * *

I år har en ny luthersk postilla utkommit. *Ingemar Andersson*, 77, kyrkoherde i Lutherska församlingen i Stockholmsområdet, som han tjänat sedan 1988, har samlat sjuttio av sina predikningar över det svenska kyrkoårets evangelietexter (första årgången) mellan två pärmar.

Predikningarna är lag och evangelium på nutidssvenska och anknyttande till nutidsmänniskans vardag. Samtidigt förmedlar predikningarna Guds ords varning och tröst i Frälsaren Jesus Kristus.

Kyrkoherden citerar flitigt sångtexter och bibelord för att argumentera och tydliggöra sin sak, och ytterligare understryka sitt angelägna budskap.

Den grafiska formgivningen är luftig och tydlig. Bak i postillan finns både ämnes- och bibelversregister som underlättar sökning i predikningarna.

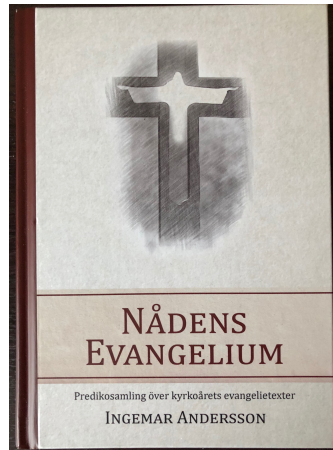
Postillan rekommenderas varmt!

Ingemar Andersson, Nådens evangelium, 568 s, Lutherska Församlingen i Stockholmsområdet.

ISBN 978-91-983592-1-3, Tryck: Printing Partners Group OÜ, Estland, 2018.

Boken kan beställas via epost från info@lutherskaforsamlingen.se eller ingemarand@gmail.com, eller via mobil från +4670 441 92 98.

Postillan kostar 295 kr (= 28,04€) plus frakt [lite mer än] 58 kronor [till Finland, 58 kronor = 5,51€]. Fakturan följer med boken.

Sjuttonde söndagen efter pingst

Jesus ger liv

Av Joel Snickars

Jesus svarade [judarna]: "Jag säger er sanningen: Sonen kan inte göra något av sig själv, utan bara det han ser Fadern göra. Vad Fadern gör, det gör också Sonen. Fadern älskar Sonen och visar honom allt han gör, och större gärningar än dessa ska han visa honom så att ni blir förundrade. För likasom Fadern uppväcker de döda och ger dem liv, så ger också Sonen liv åt vilka han vill (Joh. 5:19-21).

Svaret som Jesus ger här är riktat till judarna. Till dem som förväntade sig en mera politisk messias. Till dem som stod i stark

opposition mot att en människa gör sig till Gud.

Just innan dagens text har Jesus helat en lam man på sabbaten. Detta hade irriterat judarna eftersom de hade lagt extra regler för hur man ska helga sabbaten och dessa regler följde Jesus inte.

Men det var inte bara att han bröt mot sabbaten som irriterade dem, han sa dessutom att Gud är hans Far och att Jesus verkar så länge Gud verkar. Detta var ett sätt att provocera de judiska ledarna på allvar. Låt oss därför se på situationen ur det andra perspektivet lite.

Det är egentligen inte särskilt märkligt att judarna ifrågasatte Jesu gudomlighet. Tänk er själva om en människa kom till er och sa att han är Gud som kommit till världen för att frälsa oss. Nu tror vi ju visserligen att Guds Son skulle komma i en tjänares gestalt första gången men med en mera krigargestalt andra gången.

Judarna förväntade sig istället en messias som genast skulle gå på det politiska planet. Som kristna har vi ju i vår föreställningsvärld att Gud skulle födas som människa vilket blev fullbordat i Jesus.

Men om någon påstod att det hände igen så vore vi antagligen lika skeptiska som judarna i detta sammanhang. Om en självutnämnd messias kom till oss idag och menade att han är Gud själv, och om denna man dessutom kunde göra stora under; mätta tusentals utan mat och göra lama och blinda friska med blotta ord. Vad skulle vi då tänka?

Ja vi har all orsak utifrån Bibeln att vara på vår vakt mot allt sådant. **“Om någon då säger till er: Här är Messias, eller: Där är han, så tro det inte. Falska messiasgestalter och falska profeter ska träda fram och göra stora tecken och under för att om möjligt bedra även de utvalda”** (Matt. 24:24-25).

Vi ser alltså att även de falska messiasgestalterna ska utge sig för att vara messias och de kommer rentav att komma med tecken och under för att om möjligt leda t.o.m. utvalda vilse. Därför vill jag i denna text varna för den församlingstrend vi ser idag, nämligen att folk dras till de ställen där de ser att mäktiga saker händer. Det är visserligen möjligt att Guds Ande verkar när människor är med om stora saker, men stora under kan också ske bland falska profeter.

Även om Gud säger att folk kan bli häpna också över tecken som inte kommer från honom, så gjorde han tecken redan genom Mose så att folket skulle tro att det var Gud som sänt honom (2 Mos. 4:8). Och Mose som var en aktad man bland judarna tjänade också delvis som förebild för Messias. Folk förväntade sig att Messias skulle göra liknande saker som Moses, som

att mätta folket och bota sjuka.

När då Jesus hade kommit med tecken och under är det inte märkligt att det fanns en viss skepticism bland judarna. Jesus själv uppmanar ju oss att vara på vår vakt! Och denna uppmaning finns redan i Gamla testamentet.

Det som judarna däremot gjorde fel var att de hade klara strukturer för hur Messias skulle komma och de hade ingen öppenhet för att Messias kunde komma på annat sätt än de planerat. Medan de var strikta att hålla stora delar av lagen, vilket de såg som en förberedelse på Guds dag, så försummade de en stor del av det Gud kräver av oss.

Vi kan genom hela Bibelns historia se hur människorna ständigt avfaller från Guds vilja. Vår natur vill inte följa Guds lag och därför är det förståeligt att vi vill mildra Guds lag för att klara av att uppfylla den.

Men samtidigt som vi ofta mildrar lagen så finns det också en tendens att göra ännu mera av den än det står.

Vi kan fortsätta med exemplet om fariséerna som hade gjort extraregler för att helt säkert hålla sabbatsbudet. Visst vill Gud att vi ska stå fasta i hans ord och vi får utgå ifrån att han har oss att bruka vår jord efter naturens lagar, åtminstone i allmänhet.

Men samtidigt som Gud uppmanar oss att stå kvar i moralen och hatar vårt avfall, så kan han själv göra vissa regler som han senare bryter mot.

Om vi bara tar exemplet Jesus, som föddes av en jungfru. Den allmänna ordningen som Gud skapat är att det krävs både en man och en kvinna för att ett barn ska bli till, men Gud gjorde ett undantag där.

Gud hade också i Gamla testamentet gett ordningen att den förstfödde skulle få ett särskilt arv, men han utvalde ändå både Isak och Jakob

(som ingendera var förstfödda) till att bära vidare löf-tena till Abraham. David var heller inte förstfödd och därför förväntade sig hans far Isai, att det var någon av de andra sönerna som skulle bli kung.

Det är intressant hur Gud är beredd att gå emot de ordningar han själv uppmanat folket att följa när han själv vill. Judarna gjorde alltså i princip en helt god sak när de förväntade sig att Gud kommer efter sina egna ordningar. Det är ju Gud likt att stå fast i sitt ord och det är honom likt att i allmänhet följa de ordningar han själv gett till folk.

Men Gud gör sina undantag och som människor behöver vi vara öppna för det. Det händer sig ofta att Gud väljer att bryta mot sabbatsbudet för att göra gott. Judarna själva lät prästerna bryta mot sabbatsbudet för att utföra omskärelsen på åttonde dagen, även på sabbaten. Och Jesus var beredd att bryta mot

sabbatsbudet för att hela en sjuk människa.

Utifrån diskussioner med nutida judar så menar de att den lidande tjänaren (Jes. 53), och många andra profetior vi kopplar ihop med Jesus, inte är den samma som Messias. Och de motsätter sig också att Gud skulle ha en Son. Deras argumentering är förstaelig utifrån enbart Gamla testamentet, men den leder till problem med flera profetior, såsom kvinnans avkomma som ska krossa ormens huvud (1 Mos. 3:15).

Vilken människa i en fallen värld skulle i egen kraft kunna besegra ondskan?

Ingen människa som förstår Bibeln skulle argumentera för något sådant, men samma humanistiska värdegrund som de judar som korsfäste Jesus bar på, lever kvar i en stor del av dagens liberalteologer. De tror att människan i sig själv förmår behaga Gud och nekar både till

behovet av omvändelse och en yttre Frälsare.

Vi som kristna menar istället att Kristus är den enda som kan uppfylla hela lagen och han är den enda som kan besegra ondskan, inte vi själva.

När vi då ser på dagens text så börjar Jesus med samma tema som han just förargat judarna med. Han talar tydligt om sin enhet med Fadern. Fadern och Sonen är ett. Eftersom Fadern verkar, verkar också Sonen, och vad Fadern gör det gör även Sonen.

Judarna kunde inte acceptera att Gud skulle bli mänskliga. Den möjligheten hamnade utanför deras tro. Men trots att Jesus redan förargat judarna med att först bryta sabbaten och sedan säga att han är ett med Gud så slutar han inte där. Jesus säger nu dessutom att han ska göra ännu större gärningar än vad de redan bevittnat. Jesus syftar antagligen främst till den stora gärningen att besegra

döden och ge oss liv, men judarna tar det på jordiskt vis. Detta kan vi se att judarna minns på långfredagen när de uppmanar honom att stiga ner från korset för att bevisa att Gud är med honom. För judarna hänförde sig alla tecken till denna värld och denna förhoppning finns bland en stor del av dem som kallar sig kristna fortfarande idag. Det var till denna värld som Jesus, enligt judarna, borde frälsa de sina och det var till detta liv som Jesus borde rädda sig själv.

Men Jesus visar för oss vilken typ av rike han representerade. Ett rike som kan förnedras här i världen men besegra världen genom Kristi död.

För de mycket inomvärldslika judarna var det utanför fantasin att Guds kraft skulle fullbordas genom mänsklig svaghet. De helanden som Jesus än så länge hade gjort förstod sig judarna mycket väl på. Döva människor kan höra

och lama kan gå. Det var stora underverk. Och just därför att underverken var stora så irriterade det judarna att det även skedde på sabbaten. Så här långt var alltså judarna ännu med i svängarna och därför var Jesus ett orosmoment.

Men när Jesus dör på korset trodde judarna att de slutligen besegrade Jesus, vilket de inte gjorde. Tvärtom var Jesu korsfästelse en början på ett stort nederlag för judarna. De fick ett slut på Jesu offentliga predikoverksamhet, men han verkade även efter det, och verkar fortfarande genom Den Helige Ande. Han ger oss frälsning i vår svaghet för sin trohets skull.

1. SE, KRISTUS HAR UPPFYLLT Guds heliga lag / och världen förlossat från nöd. / Så låt oss då fröjdas och sjunga var dag: / Vår synd han tog bort i sin död!

2. SE, NU ÄR DET ÖPPET för vilka som helst / att in i det helgaste gå, / ty blodet har runnit och världen är frälst. / O syndare, akta därpå!

Lutherska samlingar hösten 2018

14.10.2018 kl. 16. Gudstjänst hos Helge och Sirkku Hildén i Sibbo (Boxvägen 191). Pastor, *Tord Carlström*.

18.11.2018 kl. 16. Gudstjänst hos Ulla Ekblom i Lovisa (Östra Åsvägen 5). Pastor, *Markus Engström*.

16.12.2018 kl. 16. Gudstjänst hos Tord och Barbro Carlström i Sannäs (Tågsbackagrändan 10). Pastor, *Tord Carlström*.

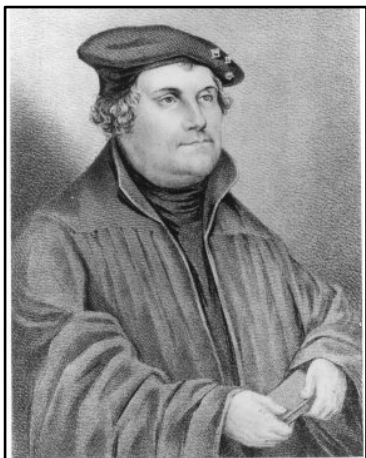
KOLLA ANNONSERINGEN även på Lutherläsarens hemsida, www.lutherlasaren.net

3. PRIS VARE DIG, JESUS, som offrade dig / i döden och frälste mig där! / Din lydnad nu gäller till frälsning för mig. / Allt eget förbannat blott är.

4. O SJÄL, SLÄPP DIN STRÄVAN, din bättring, din bön! / Som trogrund de värde ej har. / Tag Sönnens förtjänst! Den är härlig och skön. / Allt annat är sken som bedrar.

5. I JESUS DU ÄR HELT RÄTTFÄRDIG för Gud. / Den grunden han har för dig lagt. / Han är ditt försvar inför alla Guds bud, / det Herren så tydligt har sagt.

6. LÅT ORDET NU GÄLLA och tro som det står! / Det finns ingen säkrare grund. / Lev salig i Jesus tills hembud du får, / ja, salig var dag och var stund! **SH 167**

Predikan över Joh. 5:19-23³

Av Martin Luther

Jesus svarade [judarna]: "Jag säger er sanningen: Sonen kan inte göra något av sig själv, utan bara det han ser Fadern göra. Vad Fadern gör, det gör också Sonen. Fadern älskar Sonen och visar honom allt han gör, och större gärningar än dessa

ska han visa honom så att ni blir förundrade. För liksom Fadern uppväcker de döda och ger dem liv, så ger också Sonen liv åt vilka han vill. Och Fadern dömer ingen, utan han har överlämnat hela domen till Sonen för att alla ska ära Sonen så som de ärar Fadern. Den som inte ärar Sonen ärar inte heller Fadern som har sänt honom (Joh. 5:19-23, två verser längre än i Evangelieboken 1999).

Kättarna kommer och strider mot trosartikeln om Treenigheten med allt de förmår och kan. Somliga, som Arius (256—336, presbyter i Alexandria), angriper Sonen, och vill inte låta Sonen vara Gud. De säger: Sonen kallas Gud till namnet men inte på grund av den gudomliga naturen eller väsendet. Det vill säga att han

³ Följande är en del av en predikan för Trefaldighetssöndagen

från 1538. St. Louis XIIIb, 2693-97.

skulle kallas för en sådan Gud genom vilken alla andra verk har skapats, men är inte sann, naturlig, evig Gud tillsammans med Fadern. Somliga angriper den Helige Ande och vill inte låta den Helige Ande vara Gud. Mot det står den Heliga Skrift och vittnar mäktigt om att Sonen och den Helige Ande är naturlig, evig Gud, lika Fadern i allsmäktighet, makt och ära.

Nu säger texten att Sonen har exakt den makt som Fadern har; att Sonen gör levande det som är dött, liksom Fadern gör levande; och liksom Fadern blir ärad, så ska Sonen äras. Men det är en gudomlig makt, att göra döda levande, och det är en gudomlig ära som Fadern äras med.

Därför måste Sonen vara sann, evig Gud, med Fadern. För om han inte vore sann, evig Gud, som Arius påstår, så kunde inte den gudomliga makt och ära som Fadern har tillämpas på honom.

På samma sätt vittnar den Heliga skrift, och bekänner och lär Nicenska trosbekännelsen enligt Skriften, att det är den Helige Ande som gör levande, och som tillbeds tillika med Fadern och Sonen, och tillika äras. Därför måste också den Helige Ande vara sann, evig Gud med Fadern och Sonen, i samma väsende. För om han inte var sann, evig Gud, så kunde inte heller den gudomliga makten och äran tillämpas på honom, att han gör levande, och tillbeds och äras tillika med Fadern och Sonen. Sådant har de heliga fäderna stridit för och uppehållit mot kättarna.

Det är sant att Faderns och Sonens och den Helige Andes personer är vitt åtskilda, så att Arius kunde säga enligt förnuftet att Sonen inte är Gud, utan endast människa, och kättarna kunde säga att den Helige Ande inte är Gud, utan något skapat. Men hur vitt skilda personerna än är, så kommer de nu åter samman i

den gudomliga makten och äran, nämligen att såsom Fadern uppväcker de döda och gör dem levande, så väcker också Sonen de döda och gör dem levande, och så väcker den Helige Ande de döda och gör dem levande. Och liksom Fadern blir tillbedd och ärad, så blir också Sonen tillbedd och ärad, och den Helige Ande blir tillbedd och ärad tillika med Fadern och Sonen. Så gör sankt Paulus en triad och skiljer åt personerna i det gudomliga väsendet från varandra, och sammanför ändå alla tre personerna och sammanfattar dem i Ett, när han skriver: **"Av honom, genom honom och till honom är allting. Hans är äran i evighet. Amen"** (Rom. 11:36).

I evangeliet om Förklaringsberget (Luk. 9:28—36) visar sig också stor skillnad mellan personerna: Fadern talar ur molnet; Sonen står och ber; den Helige Ande överskuggar lärjungarna. Ändå måste jag enligt den kristna

tron föra samman de tre personerna och säga, att de tre personerna, Fadern, Sonen och den Helige Ande är ett enda, ospjälkt, gudomligt väsen. Skillnaden mellan personerna är väldig. Fadern talar om Sonen. Sonen hör Fadern tala. Den Helige Ande svävar inte över stämman, utan över Kristus och lärjungarna. Stämman, Sonen, molnet, dessa tre är vitt åtskilda. Ändå säger jag enligt den kristna tron att dessa tre personer, Fadern, Sonen och den Helige Ande är en enda Gud, med samma makt, ära och majestät.

Den Heliga Skrift lär ju att allting har skapats genom Sonen och den Helige Ande. **"För i honom skapades allt i himlen och på jorden: synligt och osynligt, tronfurstar och herradömen, härskare och makter – allt är skapat genom honom och till honom"** (Kol. 1:16). Och: "Himlen är skapad genom Herrens ord, hela dess

här genom hans muns ande” (Ps. 33:6). Och, som vi hörde, att Sonen och den Helige Ande uppväcker döda och gör levande, liksom Fadern gör.

Dessa verk, att skapa allting, att uppväcka döda och göra levande, tvingar starkt till slutsatsen att dessa tre skilda personer, Fadern, Sonen och den Helige Ande, är en enda Gud. För den Heliga skrift säger att det inte finns fler än en enda Skapare, en enda Levandegörare. Dessa verk, att skapa allting och att göra döda levande, hör till den ende Guden. Men eftersom den Heliga Skrift tillämpar dem på Sonen och den Helige Ande, så följer ändå, fastän Sonen är en skild person från Fadern, och den Helige Ande är en skild person från Fadern och Sonen, att Sonen och den Helige Ande är en enda, evig Gud tillsammans med Fadern. Det kan vi inte förneka – om vi inte vill förneka hela den Heliga Skrift. Därför tvingar oss den

Heliga Skrift och den kristna tron att skilja på de tre personerna i den enda Gudomen, Fadern, Sonen och den Helige Ande, men ändå inte riva sönder eller spjälka den enda Gudomen, eller göra tre gudar, utan att vi bekänner och ärar en enda Gud i tre personer, och tre personer i en enda Gudom.

För oss kristna räcker det inte med att vi har en enda Gud, som turkarna har. De är ju mäktigt stolta över sitt argument: det kan inte finnas tre husbönder i ett hushåll, utan det måste vara bara en husbonde. Med det menar de att de har träffat saken, och håller oss kristna för idel dumma gäss och ankor som inte skulle förstå att vi tillber tre gudar. Men ve alla dem som först har drivit den muhammedanska tron i folk med det argumentet. Och ve över alla dem i främmande länder som skamligt lögnaktigt skriver sådant om oss kristna.

Vi kristna är inte helt galna gäss och ankor ... som inte skulle förstå att det vore inte bara löjligt utan också avgudereri att tillbe fler än en Gud. Vi säger ju att det finns en enda Gud och Skapare av allting, vi gör inte tre gudar utan tror och bekänner att det finns en enda Gud, men säger ändå att samme, ende Gud, vill bli känd och ärad i tre personer, Fader, Son och Helig Ande. För så har Gud uppenbarat sig själv, för att vi ska tro och bekänna att i hans gudomliga väsen finns tre skilda personer, Fader, Son och Helig Ande. I hans skapelse finns inte tre skilda personer, där är han en enda.

Men i hans inre gudomliga väsen finns tre skilda personer. I hans skapelse, utvärtes sett mot hans skapade verk, är Gud en enda Gud, skapare av allting. Men i sin gudom, invärtes sett mot honom själv, finns inte en enda person, utan tre skilda personer, Fader, Son och Helig Ande.

I skapelsen och Guds handlande, utvärtes sett mot världen, är vi kristna ense med turkarna: vi säger också att det inte finns fler än en enda Gud. Men vi säger att det inte är tillräckligt att tro att det finns en enda Gud. Samme ende Gud, som turkarna berömmar som den ende Skaparen av himmel och jord, har nämligen uppenbarat att han är Fader, Son och Helig Ande, tre skilda personer och en, enda, evig Gud. Därför anklagar judarna och turkarna oss med orätt för avgudadyrkan och för att tillbe tre gudar, för vi tillber inte tre gudar utan en enda Gud. Dessutom känner och ärar vi samme, ende Gud så, som han har uppenbarat sig.

Må Gud Fadern genom sin Helige Ande, för sin käre Sons, vår Förlossares Jesu Kristi skull, behålla oss säkert vid en sådan tro, mot allt som kunde angripa oss mot den. Amen.

Martinus Luther

Luthers utläggning av Psalm 23⁸

Del 4b

*4b. Din käpp och stav de
tröstar mig.*

”Herren”, säger han,
”är med mig”, men
inte kroppsligen,
så att jag kunde se eller höra
Honom. Denna Herrens när-
varo, som jag talar om, skall inte fattas med de fem sinnen.

Men tron ser det och tror säkert att Herren är närmare oss
än vi själva är det.

Hur?

Genom sitt Ord. Därför säger han ”Din käpp och din stav
de tröstar mig.” Det är som om han skulle säga: ”I all min ängs-
lan och mina bekymmer finner jag ingenting på jorden som
kunde hjälpa med att tillfredsställa mig. Men då är Guds Ord
min käpp och min stav. Jag vill hålla mig fast vid det Ordet
och med det resa mig upp igen. Jag skall också verkligen erfara
att Herren är hos mig och att Han inte endast styrker och

---

⁸ Översättning från *Luthers Works* vol. 12 sid 147-179 av **Tord Carlström**. Utläggningens inledning publicerades i *Lutherläsaren* 84 (s. 9-26).

tröstar mig med detta samma Ord i all nöd och frestelse, utan att Han också frälser mig från alla mina fiender i motsats till vad djävulen och världen vill.”

Med orden ”Din käpp och stav de tröstar mig” återgår han till liknelsen med herden och fåren, och det är som om han skulle säga så: ”På samma sätt som en kroppslig herde vägleder sina får med sin käpp eller stav och för dem till friskt vatten där de finner bete och dryck och beskyddar dem med sin stav gentemot all fara; så vägleder Herren, den rätte Herden och leder mig också med sin stav, det är, med sitt Ord, så att jag kan gå framför Honom i god tro och med gott samvete, förbli på den rätta stigen, och förmår skydda mig mot falsk lära och uppdiktad helighet. Han beskyddar mig också mot all fara och allt ont till själ och kropp och räddar mig från alla mina fiender med sin stav. Det är, med samma Ord styrker och tröstar Han mig så rikligt att ingenting ont kan vara så stort vare sig andligt eller kroppsligt, att jag inte kan uthärda det och besegra det.”

Då ser du att profeten inte här talar om någon mänsklig hjälp, beskydd och tröst. Han drar inget svärd. Allting görs här på ett fördolt och mystiskt sätt genom Ordet, så att ingen lägger märke till något beskydd och tröst utom endast de troende.

Här sätter David en allmän regel för alla kristna, och det skall man lägga märke till: att det inte finns något annat sätt eller råd på jorden för att bli kvitt alla slags frestelser än detta, att en människa kastar alla sina bekymmer på Gud, tar Honom på Hans nådesord, håller fast vid det och inte låter det tas ifrån honom på något sätt. Den som gör det kan vara tillfreds vare sig han blomstrar eller misslyckas, vare sig han lever eller dör. Och slutligen kan han också stå och måste ha

framgång mot alla djävlar, världen och allt ont. Jag erfar att det är vägen, att upphöja det kära Ordet och tillskriva det mycket mera kraft än alla änglars och människors kraft. Det är också det sätt på vilket också St. Paulus upphöjer det (Rom. 1:16): "Evangelium" säger han, "är Guds kraft som frälser alla som tror det."

Här vidrör profeten också predikoämbetet. Ty genom den muntliga predikan av Ordet, som kommer in i öronen och träffar hjärtat genom tron, och genom de heliga Sakramenten, åstadkommer vår Herre Gud allt detta i sin kristenhet, nämligen, att människor kommer till tro, styrks i tron, hålls vid ren lära, och slutligen förmår motstå alla djävulens och världens angrepp. Utan dessa medel, Ord och Sakrament, erhåller vi ingenting av detta. Ty från världens begynnelse har Gud handlat med alla helgon genom sitt Ord, och dessutom givit dem yttre tecken av nåd. Det här säger jag för att ingen skulle våga handla med Gud utan dessa medel eller bygga sig en särskild väg till himlen, så att han faller och bryter nacken, som påven har gjort med sina efterföljare och fortfarande gör, och som idag vederdöparna och andra schismatiska andar gör.

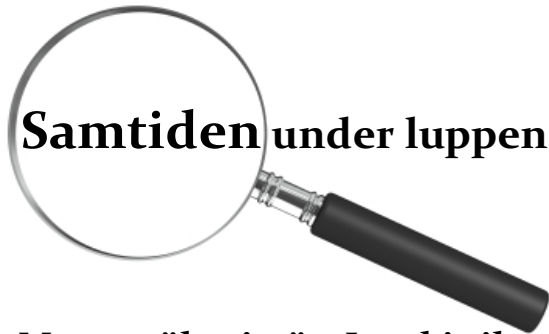
Men med orden "Din käpp och stav de tröstar mig" vill profeten säga någonting särskilt. Det är som om han skulle säga: "Mose är också en herde och har också en käpp och en stav. Men han gör ingenting annat med dem än driver och plågar och belastar sina får med övermäktiga bördor (Apg. 15:10; Jes. 9:3). Därför är han en fruktansvärd horribel herde, som fåren endast fruktar och från vilken de flyr. Men Du, o Herre, driver inte och skrämmer inte Dina får med Din käpp och stav, inte heller betungar Du dem, utan tröstar dem endast."

Därför talar han här om predikoämbetet i Nya Testamentet, som förkunnar för världen att "Kristus kom i världen för

att frälsa syndare” (1 Tim. 1:15) och att Han har förtjänat denna frälsning för syndare genom att ge sitt liv för dem. Vem som helst som tror detta skall inte förgås utan ha evigt liv (Joh. 3:16). Det är käppen och staven genom vilka själarna får vila, tröst och glädje. I andligt herdeskap, det är, i Kristi rike bör man därför inte förkunna Mose lag för Kristi får, ännu mindre människopåbud, utan Evangeliet. Getterna skall styras med Moses och kejsarens käpp och stav. Evangeliet kallar profeten med liknelseord för en käpp av tröst och en stav av tröst. Ty genom Evangeliet får Kristi får styrka för sin tro, vila i sina hjärtan och tröst i alla slag av ångest och dödsfara.

De som predikar så sköter det andliga herdeämbetet rätt, föder Kristi får på en grön äng, leder dem till det friska vattnet, ger deras själar liv, bevarar dem från att gå vilse och tröstar dem med Kristi käpp och stav. Där människor hör sådana predikanter, bör de visserligen tro att de hör Kristus själv. De bör erkänna sådana predikanter som rätta herdar, det är, som Kristi tjänare och Guds förvaltare (1 Kor. 4:1), och inte fästa någon uppmärksamhet vid att världen förklarar och fördömer dem som villolärare och förförare.

De som förkunnar någonting annat än Evangeliet, som visar människor till gärningar, förtjänster och självgjord helighet, kan säkert prisa sig tio gånger mer som apostlarnas efterföljare, pryda sig själva med den kristna kyrkans namn och titel, och även uppväcka döda. I själva verket är de fruktansvärda vargar och mördare som inte sparar Kristi hjord utan förskingrar, torterar och slaktar den inte endast andligen utan även kroppsligen, så som man nu kan se klart och tydligt.

Samtiden under luppen

Maata näkyvissä – Land i sikte

Av Boris Sandberg

Dragkampen mellan kyrkan och kyrkans officiella missionsorganisationer fortsätter. Vem vinner? Kommer SLEY att ge efter för kravet på kvinnliga assistenter som är präster eller hålla en vanlig gudstjänst utan nattvard? Om man inte går med på att ha också kvinnliga präster med vid nattvardsutdelningen så har många församlingar hotat att dra sig ur festivalen. Ungdomarna kan själva åka till de olika församlingarna, men från församlingens sida ordnas inga resor för ungdomarna.

Bakgrund

Land i sikte-festivalen har ordnats av SLEY och några församlingar i Åbo sedan 1985. En nattvardsmässa har alltid varit en del av programmet. Senaste år framfördes klagomål över att inte en enda kvinnlig präst eller lekman fick delta i utdelningen av nattvarden bland de 30 prästerna. Inför årets festival kallade ärkebiskop **Tapio Luoma** till samtal för att diskutera vilken linje man skulle följa i framtiden.

Efter samtalen meddelade ärkestiftet, att årets festival inte hålls på vedertaget sätt med nattvardsgång så som det skett 34 gånger tidigare. Beslutet baserades på den överläggning som hade hållits. I samtalen deltog **Juha Heinonen**, ledare för SLEY:s ungdomsarbete, **Maaria Toskala**, festivalens projektchef, kyrkoherdarna i Mikael's och Maarias finska församlingar i Åbo samt Tapio Luoma.

Ärkebiskop Luoma meddelade den 13 juni 2018 att evenemangets högmässa firas inte mera i Åbo-hallen utan de lokala församlingarna ordnar mässor i sina egna kyrkor. Saken diskuterades redan med förra ärkebiskopen Mäkinen efter att föregående års *Land i sikte* fått mycken mediauppmärksamhet. (Se LL 86 mer detaljerad bakgrund).

Ärkebiskop Tapio Luoma i Radio Dei

Diskussionen om nattvardsmässans utformning fick ny fart i och med en intervju med biskop Luoma i programmet *Herätys!* i *Radio Dei*. Vid senaste ärkebiskopsval hade många uppfattat Luoma som en bra kompromisskandidat. En kort tid efter att han blivit vald till ärkebiskop höll han sitt "linjetal" i nämnda intervju. Han betonade att han inte kan ta ställning till samfällighetens beslut, men underströk samtidigt att han håller sig till kyrkans linje och det betyder att det finns endast en uppfattning om ämbetet och att ämbetet inte är bundet till kön.

Att SLEY inte hade räknat med en så skarp linjedragning framkommer av de uttalanden som gjorts från SLEY:s håll. Man hade hoppats att man skulle kunna komma överens, men en kompromiss betyder ju, att om man tar det ena så kommer också det andra med. Biskop Luoma betonade, att han inte i något skede velat förbjuda mässan. Den är en väsentlig del av

festivalen. Det är bara fråga om på vilka villkor kyrkan kan vara med bland arrangörerna, sade han i intervjun. För församlingarnas del är det problematiskt om man på något sätt förbjuder någon att delta därför att de är kvinnor, enligt Luoma.

Juha Heinonen (SLEY) konstaterar för sin del, att det redan efter samtalen stod klart för honom, att det inte kommer att tillåtas att högmässa arrangeras i samband med festivalen. SLEY skulle ha varit beredd att överväga att ha kvinnliga assistenter, som inte är präster. Att ändra ämbetssyn är inte möjligt, enligt honom, även om det skulle ha varit bättre med tanke på enheten. SLEY:s linje i fråga om ämbetssynen har varit i kraft sedan 1873, när föreningen bildades. En ändring kommer inte på fråga, säger han.

Vilka alternativ diskuterades/får SLEY?

Senaste vår framställdes två grundläggande alternativ, av vilka det ena var att de lokala församlingarna skulle med egna präster ordna nattvardsmässan i Åbo-hallen på egna villkor. Det andra alternativet var att nattvardsmässan inte skulle hållas i Åbo-hallen utan skulle ordnas i de församlingars kyrkor som var medarrangörer. Också SLEY:s Luther-kyrkan i Åbo skulle kunna vara en av platserna där det ordnades nattvardsmässa samtidigt. SLEY kunde inte acceptera att de inte skulle vara med som arrangörer av nattvardsmässan om den hölls i Åbo-hallen. Luoma framhåller att det är de lokala kyrkoherdarna som ger tillstånd till enskilda nattvardsmässor och i den här frågan har man lyssnat till kyrkoherdarnas röster.

Med de arrangemang som hittills gällt har alla ungdomar kunnat gå utan betänkligheter till nattvarden. Hur blir det om också kvinnliga präster deltar i utdelningen? Det betyder att

de församlade splittras i åtminstone två grupper, de som går till nattvarden och de som inte anser sig kunna gå för sitt samvetes skull. Bland dem som går finns också de som kompromissar med sitt samvete trots att de inte omfattar kyrkans nya ämbetssyn.

Samtal – vad blev resultatet?

Samtalen resulterade i att festivalens mäsas inte mera i framtiden förverkligas i Åbo-hallen, utan de lokala församlingarna ordnar nattvardsmässor i sina egna kyrkor den kvällen. I de här mässorna förrättar också kvinnliga präster nattvarden.

Ärkebiskop Luoma fattade sitt beslut utifrån vad som är kyrkans linje – ”i kyrkan har vi endast en ämbetssyn och prästämbetet är inte bundet till kön”. För församlingarna blir det problematiskt om man är med i ett evenemang där vissa präster inte är accepterade. Den här linjedragningen var också de närvarande kyrkoherdarna nöjda med. Från båda hållen betonades att man hade samtalat i ”god anda”. Men tydligen gjordes ingen sammanfattning på själva mötet vad man kommit fram till, eftersom intervjun med ärkebiskop Luoma kom som en chock för SLEY:s representanter.

En tröskelfråga

Tydligt är det här med kvinnliga präster så viktigt att man är beredd att splittra ungdomarna så att var och en går till någon av de församlingars kyrkor som finns i Åbo. De som kommer långt ifrån väljer till vilken av de lokala församlingarna de går.

Vart går då ”SLEY:s” ungdomar? Kanske till en gudstjänst ordnad av SLEY i Luther-kyrkan eller i Åbo-hallen? Om det ordnas nattvardsmässor i de lokala församlingarnas kyrkor

kommer det an på församlingarna att ordna busstransport för de tusentals ungdomar som finns där, säger Juha Heinonen.

Oberoende av hur det blir så kommer vi att ha program i Åbo-hallen samtidigt som församlingarna har sina mässor. Man ser festivalen som en gåva från Gud och man kommer att fortsätta arrangera den tills Gud tar bort den.

SLEY:s hemlandsledare Juhana Tarvainen skriver på sin blogg, att man hade för avsikt att ordna ett möte på hösten där kvinnliga präster skulle få möjlighet att diskutera med representanter från SLEY om ämbetet och hur man skulle kunna verka inom samma kyrka. Man hade också planer på att ta in kvinnliga lekmannaassistenter, men det tillfredsställde inte de andra parterna.

Man måste beundra Juha Heinonen och Juhana Tarvainen för att de rakryggade står för den bibliska ämbetssynen trots att det mycket möjligt kan leda till repressalier från kyrkans sida.

Skruben dras till

Tapio Luoma har sagt att det sist och slutligen handlar om huruvida väckelserörelserna – och i det här fallet SLEY – överhuvudtaget kan vara kyrkans officiella missionsorganisationer i framtiden. Därmed antyder han att man inte kommer att tolerera att missionsorganisationerna handlar i strid med kyrkoordningen och biskoparnas direktiv. På söndag morgon predikar biskopen i S:t Michels stift, biskop **Seppo Häkkinen**, i en gudstjänst i Åbo-hallen. Därför anklagas han för att delta i ett evenemang som arrangeras av en organisation som diskriminerar kvinnliga präster.

Framtiden

Situationen verkar vara ganska låst för tillfället men samtalen kommer antagligen att utmynna i någon form av

kompromiss där någondera parten ger efter. Det finns en ganska aktiv grupp kvinnliga präster som inte kommer att låta den här frågan falla i glömska. Den här diskussionen visar hur relationerna med folkkyrkan kommer att vara en lång tid framöver om inte väckelserörelserna besluter sig för det ena eller andra – att gå sin egen väg eller att assimileras med folkkyrkan. Det är en svår balansgång för båda parterna. Det är hela tiden fråga om att kompromissa och vid en kompromiss är det alltid den ”starkare” som dikterar villkoren, inte alltid den som har rätt.

Ungdomarnas adress

Ett par ungdomar som inte var nöjd med ärkebiskopens beslut tog initiativ till ett upprop på *Adressit.com* där de slår ett slag för att mässan skulle firas som den firats i över trettio år. De har för avsikt att sända uppropet plus undertecknarna till ärkebiskop Luoma om över 1 000 skriver under den. I och med 21.8.2018 hade 2 725 personer skrivit under den.

* * *

Traditionens rätta plats

Av Otto Granlund

Vi lever i en tid då både samhället och den andliga omgivningen ändras i snabb takt. För drygt trettio år sedan vigdes de första kvinnliga prästerna för folkkyrkan i Finland. Det kan kännas som om det var för rätt länge sedan, men med kyrkans tvåtusenåriga historia i åtanke är det ändå

fråga om något väldigt nytt. Den så kallade könsneutrala äktenskapslagstiftningen har å sin sida varit i kraft endast i drygt ett år.

Förändringarna har fått möta en hel del kritik. Många har ställt sig skeptiska till dem, med god orsak. Det är inte ovanligt att man hör kristna argumentera mot dessa förändringar just därför att det är fråga om förändringar. ”Det är så nytt, det här med kvinnliga präster.” ”Traditionellt har äktenskapet varit ett förbund mellan en man och en kvinna.” Vi har orsak att fråga: är den här argumentationen hållbar?

För det första kan det konstateras att vi som lutheraner inte har någon orsak att avfärda traditionen i och för sig. Den reformatoriska principen *Sola Scriptura* (Skriften allena) tar inte avstånd från traditionen i sig, utan från tanken att traditionen vid sidan om Bibeln skulle stå som grund för den kristna läran. Endast Guds ord, den heliga Skrift, är det bindande rättesnöret för all kristen lära och undervisning. Men en god kristen tradition och goda seder och bruk kan stå som mycket värdefulla vittnen till det som Skriften har att säga. Hur mycket har vi inte att lära oss av kristna bröder och systrar som levt före oss? Hur stora skatter får vi inte ta emot i den traditionella högmässan, där bland annat liturgin och psalmsången undervisar oss i tron? Därför gäller det att vara försiktig när förändringar planeras och inte låta förändringsivern ta över.

Men för det andra är det inte i första hand traditionen eller en allmän skepsis mot all förändring som är orsaken till att Kristi kyrka i fråga om ämbete och äktenskap håller fast vid den syn som hittills varit gällande. Det är Gud som redan från början skapade människan till man och kvinna – det hör alltså redan till skapelseordningen att det är så det är tänkt att vara. Det är Gud som gett oss det sjätte budet och som också

inrättat ordets ämbete. Kristi kyrka är bundet till Guds ord, som också definierar hur vi ska se på till exempel ämbetet och sexualitet.

Först därefter kan vi konstatera, att också våra nedärvda seder och bruk understryker det som Gud själv har att säga, varför det inte finns orsak till förändring. Goda traditioner kan alltså vara värdefulla vittnen. De kan också vara fungera som viktiga lärare för oss, då de undervisar oss om Guds ord och hans goda ordning.

Det som dock måste beaktas är att det finns många olika slags traditioner, och seder och bruk kan över tiden förändras. Om världen består, kommer det könsneutrala ämbetet och äktenskapet också att motiveras just med det att det är traditionellt – ”Så har vi haft det, i hundra år.” Också då är Kristi kyrka kallad att hålla fast vid det som Gud sagt oss i sitt ord, även om seder och bruk säger något annat.

* * *

*Martin Luther i Spis och föda,
Tjugosjunde veckan efter Trefaldighet,
onsdagen, s. 808 - 809 (1978, 2002)*

”Därefter sade Israel till Josef: ’Se, jag dör. Men Gud ska vara med er och föra er tillbaka till era fäders land.’

1 Mos. 48:21.

Ge här akt på den tro och den förträffliga tröst, som Jakob hade. Han tvivlar inte alls på att Gud skall vårda sig om hans söner och efterkommande och sörja för dem, då han säger: *Gud skall vara med er*. Så är också vi som

kristna säkra på, att Kristus *skall vara med oss alla dagar intill tidens slut*, Matt. 28:20.

Han lovar dem även, att de skall bli återförda till sina fäders land. Som ville Israel säga: 'Det är bara jag som överger er och går ifrån er ur detta liv, men ni skall ändå inte bli övergivna eller utan tröst. Samme Gud och Frälsare, som varit med mig i så många och stora bedrävelser i detta liv, skall också vara med er och föra er tillbaka till det land, som lovats er.'

Man bör noga märka dessa ord av en stark, fullkomlig tro. Jakob är säker på att Gud skall ha omsorg om honom och hans efterkommande, också i elände och i döden, så att man kan sätta dessa ord mot alla tvivel. Jakob säger: 'Jag dör väl, men inte så, som om bara den döda kroppen fanns hos mig och inget mer. Nej, jag förkunnar er på förhand med en sann, ståndaktig tro, att Gud lever och skall vara med er. Han skall även vara med mig och hjälpa oss, ty jag tror på Honom'.

Av detta kan man se, att tron inte är något annat än det rätta, sannfärdiga livet i Gud själv. Av trons ord skall man lära känna det eviga livet och de dödas uppståndelse. 'Jag dör bort, men Gud lever', det är ett ord av en trons människa, som med fast tro och visst hopp väntar det eviga livet och de dödas uppståndelse. Det är som om Jakob säger: 'Döden skall varken skada mig eller er, ty Gud skall vara med er och mig, ja, jag skall vara hos Honom'.

Så är Jakob lika säker på, att Gud skall trösta dem och föra dem tillbaka till deras fäders land, som om de nu allesammans drog dit upp och i verkligheten hade landet för sina ögon. En så stor kraft har tron, som åter gör oss levande, när vi är döda, och gör det i samma stund som vi börjar tro Guds ord. Ty *vår Guds ord förblir i evighet*, Jes. 40:8, och Gud, som talar med oss, är evig och skall också i evighet vara med oss. - - -

Låt oss av sådana exempel lära oss trons rätta kraft. Genom denna tro blir vi frälsta från döden och ingår i det eviga livet, liksom Jakob här säger: 'Jag dör, men Gud lever, och Han skall vara med er. Jag går ned i graven, men jag vill hänvisa er till en mycket bättre Fader, en som mycket bättre och mer troget än jag skall kunna sörja för er. Han skall vara er ledare och Frälsare'. Alltså dör Jakob bort, inte som en som hyser något tvivel i sitt hjärta, utan han säger med en viss och stadig tro rent ut: *Gud skall vara med er*. Så har han livet i döden, och då han redan är död, lever han ändå. Ty han förtröstar på Gud och Hans löften. Tron uppslukar döden. Det är den rätta tron, som tillskriver Gud den äran, att han är sannfärdig, den tror Hans ord och sätter sin förtröstan till ordet. En sådan tro övervinner döden och trotsar den, som Paulus gör och säger: *Du död, var är din seger? Du död, var är din udd?* 1 Kor. 15:55. Fast du vill uppsluka mig, skall jag ändå komma till livet och i ljuset igen."

1. *Den som har Sonen, han äger livet, / så vittnar Ordet till evig tid. / Den ej har Sonen, han har ej livet - / hur hårt det ljuder, det blir därvid.*

2. *Och Faderns vilja, så säger Jesus, / är blott att alla må Sonen se / och tro på honom och finna frälsning / från synden, döden och evigt ve.*

3. *Så låt, o Jesus, på oss fullbordas / din Faders vilja, som ock är din! / Ja, med din kärlek tag allas hjärtan / om möjligt, Herre, fullkomligt in!*

SH 189

Text: Lina Sandell

Melodi: Joël Blomqvist

Avsändare:

Lutherläsaren
Kristian Norrback
Ginstigen 171,
66100 Malax,
Finland

REDAKTÖR: Markus Engström, Koppövägen 43, B 7, 64100 Kristinestad, Finland.
Tel. +358(0)50-358 97 97.
E-post: mkeengstrom@gmail.com.

ANSVARIG UTGIVARE: Kristian Norrback, Ginstigen 171, 66100 Malax, Finland.
Tel. +358(0)50-919 57 04.
E-post: kijana@mbnet.fi.

REDAKTIONELLA MEDARBETARE: Tord Carlström (Sannäs), Jan-Erik Back (Korsholm), Thor Hemming (Malax), Lars Lövdahl (Vasa) och Tom Lövdahl (Lappfjärd).

LUTHERLÄSARENS WEBBADRESS:
www.lutherlasaren.net

NYA PRENUMERATIONER OCH AVBESTÄLLNINGAR:

Sänds till ansvarig utgivare: Kristian Norrback, Ginstigen 171, 66100 Malax, Finland. Tel. +358(0)50-919 57 04.
E-post: kijana@mbnet.fi.

LUTHERLÄSARENS BANKKONTO i Finland är Nordea, Kristinestad.
IBAN: FI08 2026 1800 0072 90.
BIC: NDEAFIHH

Inom Sverige används kontonr. 8420-2.1442032064

OBS: pengar som sänds från ett annat land än Finland eller Sverige bör sändas till det finländska kontot (se ovan för kontonummer)!

LUTHERLÄSARENS BOKLÅDA, KONTAKTUPPGIFTER:

Bror-Erik Wikström,
Bölevägen 124, 64240 Böle, Finland. Tel. +358(0)6-225 8144.
Närpes Sparbank, IBAN: FI06 4963 1020 0234 74
BIC: ITELFIHH